

Mateřská škola Ostrava, Lechowiczova 8, příspěvková organizace

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

TŘÍDA KVĚTINKA

Objevujeme svět s Broučkem a jeho kamarády

Č. j.: MSLECH/0786/2023

Školní rok: 2023/2024

Zpracovaly: Bc. Klára Janková, Mgr. Věra Šobáňová

Úvod

Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen TVP PV) vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen ŠVP PV) s názvem „Pramínky poznání...“.

TVP PV je přizpůsobován konkrétním podmínkám třídy a aktuálním potřebám dětí, je pravidelně dotvářen, doplňován, aktualizován a evaluován. Každý tematický celek pak na sebe logicky navazuje a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

Charakteristika třídy

Ve třídě Květinka se vzdělává 18 dětí ve věku 2-3 roky, a to 11 děvčat a 7 chlapců. Z toho 5 dětí dosáhlo k 1. 9. 2023 věku 3 let, další děti dosahují 3 let v průběhu školního roku.

Vzhledem k tomu, že děti začaly své první vzdělávání v mateřské škole, je adaptaci přizpůsobeno období celého měsíce září. Děti mají také v prvních dvou týdnech možnost adaptovat se za přítomnosti rodičů nebo v režimu postupného navyšování počtu hodin vzdělávání. Adaptaci se i po tomto období budeme nadále věnovat citlivým přístupem a ve spolupráci s rodiči se budeme snažit dětem jejich novou životní situaci ulehčit.

Děti se zatím jen výjimečně zapojují do pohybových, výtvarných i hudebních aktivit, pokoušíme se děti zapojovat do manipulační činnosti a do námětových her především v kuchyňském koutku. Dětem, které se vůbec samostatně nezapojují do společných aktivit a jsou ohroženy školním neúspěchem, se věnuje školní asistentka.

Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

Věcné podmínky třídy jsou na velmi dobré úrovni. Uspořádání nábytku a herních koutků ve třídě je uzpůsobeno tak, aby vyhovovalo nejmladší věkové skupině dětí. Děti mají pro hry na podlaze k dispozici několik kusových kobereců a několik koutků. Ke hrám mohou děti využívat i stolečky, kde se věnují převážně manipulačním činnostem. Ve třídě mají děti také k dispozici skříňku s tácem na hrnečky pro pitný režim. Děti mají také k dispozici stojánky se svou značkou k označení své práce vystavené v prostorách třídy nebo šatny.

Třída je také vybavena hračkami a pomůckami, vhodnými především pro děti tříleté: např. dřevěné vkládačky, jednoduché puzzle, navlékací dřevěné korálky, dřevěné krájení ovoce, stavebnice Lego Duplo a maxi Lego, konstruktivní stavebnice, didaktické pomůcky pro rozvoj jemné i hrubé motoriky, pomůcky pro rozvoj logického myšlení pro děti od dvou let (např. tabulky Logico Primo, Logico Bambino Lük).

Hračky a didaktické pomůcky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát a následně i ukládat. Hračky jsou označené značkou (kolečko, květinka, stromeček apod.), stejnou jako příslušné ukládací prostory, což usnadní a podpoří samostatnost při jejich úklidu.

V herně mají děti dostatek prostoru pro volný pohyb. Herna je vybavena sportovním náčiním a pomůckami, cvičicími stroji (šlapadla, kolo, šlapací pás, houpací kůň) a čtenářským koutkem, který je vybaven knihovnou, křeslem a stolečkem se židličkami.

Děti se svými výtvarnými pracemi budou podílet na výzdobě třídy, šatny, kde si je mohou prohlédnout rodiče. K rozpoznávání vlastních výtvorů v šatně dětem slouží jednoduché označení, a to jejich značkou. Děti tak mají samy možnost si své práce na nástěnce vyhledat.

Na školní zahradě má třída k dispozici své pískoviště vybavené slunečníkem a hračkami uloženými v samostatném úložném boxu u pískoviště, další vybavení je uloženo v zahradním domečku. U pískoviště je prostor pro jízdu na dětských dopravních prostředcích, lavičky k odpočinku a další vybavení, např. pružinové houpadlo, tabule pro volné kreslení, prolézačka se skluzavkou, dřevěný vlak, lanová dráha, houpačky a houpačka „hnízdo“. V létě je dětem k dispozici mlhoviště. Kromě prostoru své třídy můžeme na zahradě využívat i venkovní učebnu se stoly a lavičkami, velkou skluzavku s výstupem pomocí lan ve svahu a kolotoč.

Životospráva

Strava je pestrá a vyvážená, vždy v dostačujícím množství. Každý den je ráno připravena nabídka čerstvého ovoce a také ke svačině nabídka čerstvé zeleniny. Děti mají k dispozici také 2 druhy nápojů v prostoru pro pitný režim. Po ranním individuálním přivítání, pobízíme děti k samostatnosti pro přípravu vlastního hrnečku a výběru pití. Připraven je čaj nebo voda. Děti nejsou prozatím zvyklé samostatně pravidelně pít, proto jsou k pití pobízeny.

V oblasti stravování je většina dětí samostatná. Organizaci a způsob podávání dopolední přesnídávky i odpolední svačiny jsme přizpůsobili věku dětí a jejich sociální vyspělosti. Krájíme porce na menší dílky a podáváme je jako „ochutnávku“. Děti tak vždy dosáhnou toho, že svačinku zvládnou, což je pozitivně motivuje a v mnoha případech si i přidávají. Děti také motivujeme k ochutnávání pro ně neznámých jídel.

Děti od prvních dnů podporujeme v sebe obslužných činnostech spojených se stolováním – příprava talíře a lžičky na polévku, používání ubrousku, přinášení talíře s hlavním jídlem, odnášení nádobí po jídle, správné držení lžice, bezpečné držení skleničky s nápojem. Postupně do stolování začleníme také plastové prostírání, které si děti s naší dopomocí vytvoří. Hrnečky s pitím či saláty děti připravují s dopomocí učitelek či školní asistentky.

Dětem poskytneme dostatek pohybových a sportovních aktivit v mateřské škole i na školní zahradě. Pobyt venku bude uskutečňován vždy za vhodných klimatických podmínek. Pokud nebude možno jít ven, nabídneme dětem pohybové aktivity ve třídě.

Děti také vedeme k samostatnosti v sebeobsluze při oblékání a při používání WC a upevňování hygienických návyků (mytí rukou, používání ručníku).

Psychosociální podmínky

Všechny děti nastoupily do mateřské školy poprvé, proto jsme velkou pozornost věnovali adaptačnímu období, ve kterém ještě nadále budeme pokračovat. Děti jsme postupně seznamovaly s prostory třídy, s rituály, s organizací dne, se kterými budeme pokračovat i nadále. Spolupráce školní asistentky ve třídě je velkým přínosem.

Velmi se osvědčila „uklízecí“ písnička, kterou ukončujeme volné hry a zahajujeme úklid. Poté se setkáváme v komunitním kruhu, ve kterém s dětmi komunikujeme prostřednictvím maskota třídy „Broučka“ a využíváme také při této aktivitě podložky k sezení se značkami dětí. Dále v průběhu dopoledne probíhají ve třídě pohybové aktivity a hry, které jsou za příznivého počasí přesouvány na školní zahradu.

Mateřskou školu se snažíme dětem představit jako kamarádké a bezpečné prostředí, kde jsou vlídně přijímány.

Postupně je seznamujeme s pravidly soužití. V písemné formě s doplněním o obrázek, aby je děti mohly samy jednoduše pojmenovat. Pravidla umísťujeme průběžně v prostorách třídy i herny, dále také v šatně pro informovanost rodičů.

Využíváme aktuálních situací (např. konflikt mezi dětmi, neuklizené hračky, srážka dětí apod.) nebo příběhy a situační scénky s Broučkem. Budeme podporovat vytváření prvních přátelství a kamarádství mezi dětmi, podporovat spolupráci mezi dětmi. S ohledem na různé charakteristiky dětí budeme využívat ve vhodných chvílích individuální přístup k rozvoji potřebných oblastí daného dítěte, povedeme děti k samostatnému řešení konfliktů.

Organizace

Organizace dne poskytuje dětem potřebný řád, ve kterém se budou umět orientovat. Bude pružná a umožní reagovat na momentální situace a změny v plánu činností. Budeme zařazovat denní rituály a rituály, týkající se konkrétních situací. Během každého dne zařazujeme pohybové aktivity. Dětem nejmladší věkové kategorie nabízíme především básně s pohybovým doprovodem, aktivity podporující rozvoj hrubé motoriky s využitím různého cvičebního nářadí a náčiní.

Organizace dne je přizpůsobena dětem této věkové kategorie. Děti seznamujeme s denním řádem pomalu a postupně, za podpory a spolupráce s rodiči. Orientaci budou významně pomáhat i rituály.

V letošním školním roce jsme opět využili označení židliček příslušnou značkou dětí pro jejich snadnější orientaci. Děti tak mají „své místo“, které si pomocí značky ihned osvojily. Označení nám také usnadňuje práci při přípravě a úklidu židliček v době příprav na odpolední odpočinek.

Organizační struktura dne

6:00 – 7:00 hodin

Příchod prvních dětí, předání učitelům, děti vykonávají spontánní aktivity. Příchozí děti se scházejí ve třídě Sluníčko do 7:00 hodin.

7:00 – 11:30 hodin

Příchod ostatních dětí, předání učitelům, děti dále vykonávají spontánní aktivity ve své třídě. Komunitní kruh – přivítání dětí, motivace k dalším denním aktivitám. Pohybové aktivity. Osobní hygiena dětí a ranní přesnídávka. Didakticky zacílené činnosti. Pobyt dětí venku, při kterém probíhají didaktické a spontánní aktivity. Při nepříznivém počasí pokračují didaktické a spontánní aktivity uvnitř mateřské školy.

11:30 – 12:30 hodin

Osobní hygiena dětí, oběd, ukládání k odpolednímu odpočinku.

12:30 – 14:45 hodin

Poslech pohádek, hudby, relaxace. Odpolední odpočinek respektující rozdílné potřeby spánku jednotlivých dětí. Individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku. Osobní hygiena dětí a odpolední svačina.

14:45 – 16:30 hodin

Spontánní a didaktické aktivity dětí, především hry, zájmové a pohybové aktivity, doba určená pro přebírání dětí zákonnými zástupci v jejich třídě. Děti se rozcházejí ve třídě Motýlek převážně od 15:45 hodin.

Personální a pedagogické zajištění

Ve třídě Květinka s dětmi pracují dvě učitelky s vysokoškolským vzděláním zaměřeným na předškolní pedagogiku. Jedna paní učitelka má 45letou praxi a druhá paní učitelka je začínající s roční praxí v této třídě. Je zpracován a realizován „Plán odborného rozvoje začínajících učitelů v adaptačním období pro školní rok 2023/2024“. Ve třídě pracuje také školní asistentka.

Spoluúčast rodičů

Získání důvěry rodičů je základním předpokladem pro fungující spolupráci na úrovni třídy i mateřské školy. V prvních dnech školního roku realizujeme třídní schůzku, na které jsou rodiče informováni o zásadních oblastech fungování třídy a mateřské školy. Dále v průběhu září realizujeme individuální schůzky s rodiči. Snažíme se navázat spolupráci se všemi rodiči, i těmi, kteří se na své dítě „neptají“. Při jednání s rodiči zachováváme diskrétnost a mlčenlivost. Důvěru rodičů prohlubujeme prostřednictvím každodenních individuálních rozhovorů o potřebách dítěte. Rodiče také seznamujeme s aktuálním děním prostřednictvím nástěnek, internetových stránek a Facebooku mateřské školy. Na internetových stránkách je umístěna i fotodokumentace z akcí a dnů ve třídě. Usilujeme o jejich zapojení do vzdělávací nabídky např. formou pomoci při organizaci třídních akcí, nové nápady obohacující vzdělávání, plnění drobných úkolů (sběr přírodnin, apod.).

Třídní zvyklosti/rituály

Zazvonění na zvoneček a Uklízezí písnička (melodie Pec nám spadla):

Uklízíme, uklízíme,
hračky pěkně do polic,
na stole a na koberci,
nezbude už vůbec nic.
Potom ještě ke stolečku,
zastrčíme židličky,
můžeme si zatleskati,
jsme šikovné dětičky.

Přivítání v ranním kruhu:

Dobré ráno, krásný den,
začneme ho s úsměvem.
Stoupneme si vedle sebe,
pohládíš mě – a já tebe.
Je fajn, že se rádi máme,
no a teď si zamáváme.
Ahoooj!

Relaxace po obědě:

Oběd leží v bříšku,
přečteme si knížku.
Veselou pohádku,
popředu i pozpátku.
A než skončí vyprávění,
už k nám přijde sladké snění.

Oslava narozenin:

Oslavenec sedí na slavnostním sedátku, děti zazpívají píseň dle jeho přání a popřejí podáním ruky a vyslovením vlastního přání.

Třídní rituály slouží jako motivace pro zahájení určité činnosti, pro zklidnění dětí. Uvedené básničky zahajují určitou část dne, nebo činnost.

Pravidla třídy

Privítací pravidlo: Každé ráno se společně v kruhu přivítáme básní.

Košťátkové pravidlo: Zacinkáním na zvoneček společně uklízíme hračky. Každá hračka má svou značku a své místo.

Kapičkové pravidlo: Myjeme si ruce mýdlem. Oklepeme ruce nad umyvadlem, důkladně si utřeme ruce do ručníku na své značce.

Talířkové pravidlo: U jídla si popřejeme dobrou chuť.

Pusinkové pravidlo: Používáme kouzelné slovíčka – děkuji, prosím, promiň.

Jazyčkové pravidlo: Každé ráno si společně procvičíme pusinky a jazýčky.

Srdíčkové pravidlo: navzájem si pomáháme, společně se domlouváme.

Šnečkové pravidlo: Ve třídě chodíme pomalu. Běhat, skákat a dovádět můžeme venku na zahradě nebo při cvičení.

Spinkací pravidlo: Při odpočívání posloucháme pohádku. Do postýlky si můžeme vzít plyšáčka.

Narozeninové pravidlo: Společně oslavíme narozeniny kamaráda. Zatancujeme si, pohladíme se, rozdáme si dobrotu.

Kytičkové pravidlo: Chráníme naši přírodu, ke zvířátkům i kytičkám se chováme ohleduplně.

Třídní motivace

Celým školním rokem nás bude provázet maňásek „Brouček“. Děti motivuje, provádí je jednotlivými tematickými celky spolu se svými kamarády (ježkem, beruškou, žabkou). V prvních dnech pomáhá také k navazování komunikace. Jako motivační prvek se osvědčil také „Broučkův deník“ – počínaje víkendem odnášejí si jej děti domů spolu s Broučkem a zaznamenávají do něj společné zážitky pomocí fotografií nebo kresbou a textem. Ostatní děti se pak se zážitky seznamují v ranním kruhu.

Vzdělávací nabídka

Vzdělávací nabídka vychází ze šesti integrovaných bloků ŠVP PV s názvy:

- I. Rozhlédni se tu i tam, uvidíš, že nejsi sám,
- II. Chválím Tě, Země má,
- III. Svátky a tradice v mateřské škole,
- IV. Ve školce je hodně knih, podívej se, co je v nich,
- V. Já a moje rodina,
- VI. Cestujeme po světě na té naší planetě.

Integrované bloky zastřešují různá témata, která jsou pak rozpracována do tematických celků. Ty jsou vybírány a zařazovány do vzdělávání s ohledem na aktuální podmínky a potřeby dětí. Délka tematického celku se bude vždy odvíjet od zájmu dětí. Plánované aktivity budou

navazovat na aktivity předchozí. V průběhu témat upřednostníme prožitkové učení a obohatíme je o poznávací výlety, exkurze, besedy, experimenty apod.

S knihou sníme, poznáváme, proto knihy rádi máme

Tímto projektem usilujeme o aplikaci metod, které u dětí podporují rozvoj předčtenářské gramotnosti a porozumění slyšeného textu, soustředěnost, řečové a komunikativní dovednosti. Budeme se zabývat vyhledáváním dětí, které projevují vyšší schopnost vnímat text sluchem, zrakem, reflektovat jej kresbou, dramatizací, mají zájem o knihy... U těchto dětí budeme dále jejich zájmy rozvíjet. Z finančních prostředků máme možnost, za podpory pomůcek, vést děti k práci s knihami, rozvíjet slovní zásobu a také grafomotoriku. Dále pak zařadit návštěvy divadel, knihovny a jiné edukační programy, které se budou velkou měrou podílet na zkvalitnění odborného rozvoje dětí v předčtenářských dovednostech. Knihám bude také věnován tematický celek, kde se děti dozví, jak knihy vznikají, druhy knih a podobně. Předčítání dětem je samozřejmostí před každým odpoledním odpočinkem. Některé děti, v rámci tohoto projektu, dochází do Klubu Kolibřík, který je určen dětem, které jeví zvýšený zájem o předčtenářskou gramotnost.

Také s dětmi ve třídě Květinka pracujeme s knihou, samozřejmě s knihou vhodnou pro děti ve věku 2-3 let. Knihu využíváme především k individuální práci k podpoře schopnosti verbálně komunikovat – pojmenovávání věcí na obrázku, vyhledávání věcí, které pojmenuje učitel, popisování ilustrací v knihách, ze kterých čteme před odpočinkem. Pomáhá nám také maskot třídy „Brouček“ – je to čmeláček z knihy Jiřího Kahouna „Včelí medvídci“ s jehož příběhy se děti seznamují. Děti mají k volnému využití třídní knihovnu v prostorách herny.

Cíle, které jsme si stanovili v rámci TVP PV

- Ve spolupráci s rodiči podporovat samostatnost dětí při sebeobslužných a běžných činnostech – oblékání a svlékání, umývání, příprava na jídlo, úklid hraček, úklid po výtvarných a pracovních činnostech aj.
- Vést děti ke správným hygienickým návykům, ke správné technice mytí rukou tak, aby nedocházelo ke vzrůstu spotřeby vody. Zaměřit se na vytváření povědomí dětí o důležitosti vody. Vést v rámci vytváření hygienických návyků k samostatnému používání toalety, kapesníku (naučit se smrkat).
- Využívat individuálních schůzek s rodiči k získávání bližšího povědomí o dětech a k získávání podkladů pro uplatňování individuálního přístupu k dětem.
- Rozvíjet kamarádské vztahy mezi dětmi, spolupráci při hře. Podněcovat děti k rozvíjení námětových her, motivovat k tvořivým a konstruktivním hrám.
- Nadále pokračovat v rozvíjení předčtenářských dovedností formou realizace dotačního programu pro oblast předčtenářské gramotnosti.
- Poskytovat dostatek příležitostí pro rozvoj řečových a komunikativních dovedností. Zařazovat více aktivit věnovaných gymnastice mluvidel.
- Zaměřit se na rozvíjení hrubé motoriky, rozvíjení jemné koordinace ruky a nabízet činnosti podporující obratnost jemné motoriky. Využívat v těchto aktivitách

nejrůznější výtvarné techniky, práci s nůžkami, přírodninami, netradičními materiály. Dát dětem prostor pro samostatné tvoření a rozvíjení fantazie.

- Postupně seznamovat děti s pravidly soužití ve třídě, vést k jejich dodržování. Upevňovat základní kulturně společenské postoje a návyky (poděkovat, poprosit, pozdravit) a jít svým chováním příkladem.
- Nadále v co nejvyšší míře zařazovat učení prožitkem (výlety, polodenní vycházky, exkurze, vzdělávání na školní zahradě).
- Poskytovat dětem zpětnou vazbu k jejich práci a chování.
- Vést děti k šetření energiemi vzhledem k narůstajícím cenám – zapojení celého kolektivu MŠ.
- Dbát na kontrolu úklidu ve třídě.

Evaluace

Evaluací činnosti budou obsahovat několik na sobě navazujících stupňů. Stěžejní a nejdůležitější je pravidelná každodenní výměna zkušeností učitelů a jejich vlastní sebereflexe – chování a projevy dětí, co je zaujalo, co se podařilo, co ne a proč. V průběhu realizace tematického celku budou zaznamenávány průběžné evaluační poznámky, po ukončení tematického celku se budeme zaměřovat na celkový průběh, plnění záměrů a zejména praktické závěry pro další výchovně vzdělávací postupy.

Má-li mít evaluační činnost vypovídající hodnotu, je potřeba, aby vycházela z důsledného pedagogického pozorování dětí. Pedagogické pozorování dětí provádíme nepřetržitě, celoročně a při všech aktivitách, vedeme si průběžné poznámky. Sledujeme individuální rozvoj jednotlivých dětí, na jehož základě upravujeme a přizpůsobujeme vzdělávací nabídku. Písemné záznamy budeme vypracovávat průběžně dle potřeby, nejméně však 2x za školní rok. Také sledujeme, podporujeme a zaznamenáváme nadstandardní zájmy dětí, které jsou známkou toho, že je dítě v určité oblasti mimořádně bystré nebo projevuje prvky nadání (například v oblastech – výtvarné, předčtenářské, předmatematické, polytechnické, pohybové a jiných). S naším poznáním seznamujeme rodiče.

Evaluace TVP PV bude v pololetí provedena ústně na pedagogické radě a na konci školního roku bude vypracována závěrečná evaluační zpráva včetně námětů pro další školní rok.

V Ostravě dne 29. 9. 2023

Bc. Klára Janková

Mgr. Věra Šobáňová